

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XXVII. Romana evictionis. De evictione, quæ præstanda est inter cohæredes, bona hæreditaria dividentes, vel de alio contributo ad æqualitatem servandam; Et de gestis per hæredem putativum, an, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

mentio in *Foroliviensis sub. tit. de success. discurs. 24.* cum similibus, tunc etenim ob decretum annullatum, possessio habetur pro vacua, illaque resolvitur in simplicem detentationem, sive ut dicitur possessio tradita sub conditione, dummodo non adfit alter hæres, qua conditione purificata, actus resolvitur ab initio cum retrotractione, juxta conditionalem naturam, ut latè apud *Amat. dicta resol. 39. num. 29.* & latius per *Camerat. dicto cons. 5. num. 11. & seqq. num. 14. & cons. 7. per tot.* ubi in terminis fortioribus scemina, quæ de tempore aperta successione erat monialis professio, & consequenter posita validitate professionis, erat sine dubio exclusæ, adeo ut in alterum hæredem possessio cum justa credulitate, & bona fide translata esset; Postmodum autem ob detectam professionis nullitatem, illa tanquam secularis declarata fuit hæres ob regulam, quod qui declarat non disponit, neque aliquid de novo facit, sed quod jam inest, ac nobis pro nostra imbecillitate obscurum erat, aperit, ideoque intrat retrotractio ad suum initium juxta optimum, ac plures insinuatum exemplum traditum per textum in *l. adeo ff. de acquir. rer. domin.* in executente grana spicis.

De alio verò puncto, seu objecto, quod ista mulier tanquam exclusæ per masculum, dici non deberet hæres, cui Statutum suffragetur, habetur in *hac eadem causa dicto tit. de success. disc. 21.* ubi firmatur quod hujusmodi Statuta, quæ non simpliciter excludunt, sed sub certa conditione intra certum tempus adimplenda, qua non adimpleta successionem decernunt, dici non possunt verè ac simpliciter exclusivæ, sed sub certa conditione, qua non impleta, scemina remanet hæres ab initio in ejus virili, ex ibi deductis. Incertum autem est quid in causa sequutum sit, neque desuper maturum judicium pro veritate efformare potui, cum non viderim jura alterius Partis, quibus non visis, & absque formalis disputationis structura, vix dictum judicium efformari potest.

De consimili autem Statuto Placentino habetur mentio *sub titulo de feudis discurs. 44.* occasione agendi, an hujusmodi Statuta suffragentur exteris, vel comprehendant Clericos activè, & passivè; Frequentiores autem questiones cadere solent super qualitate bonorum, quoties ea prætentantur fideicommissaria, non autem libera, & hæreditaria, de quo apud *Ortob. dicta decisione 1. à num. 11. & decisione 195 num. 7. & 8.* & super aliis ad hanc materiam multa colligunt *Amat. dicta resol. 39. Post. dicta observ. 55.* multaque in idem deducit *Camerat. dicta resp. 5. lib. 1.* quamvis præter causæ necessitatem pro exterorum Consulentiis frequentiori stylo à Curia tamen Romana abhorrito, incidenter deducendi quidquid in ea materia habeatur.

ROMANA EVICITIONIS

PRO

SOCIETATE BEATÆ MARIÆ
DE HORTO.

CUM

MONASTERIO MONIALIUM N.

Casus disputatus coram A. C.

De evictione, quæ præstanda est inter cohæres
Car. de Luca P. II. de Hæred.

redes, bona hæreditaria dividentes, vel alio contributo ad æqualitatem servandam; Et de gestis per hæredem putativum, an, & quando præjudicent hæredi vero.

SUMMARIUM.

1. **F**Acti series.
2. **F**Inter hæres dividentes præstanda est evictio.
3. **Hæres qui exigit portionem suam, non tenetur communicare.**
4. **Quando secus.**
5. **Quando non præstetur evictio, de qua num. 2.**
6. **Veritas non simulatio attenditur.**
7. **Quomodo constet, quod hæreditatis nomine acquisitio facta sit.**
8. **Hæres putativus, ad quid teneatur, &c.**

DISC. XXVII.

CUM Peccius, unicam habens filiam in Monasterio jam professam, ista in re particulari, vel certa summa instituta, hæredem universalem scripserit Societatem Sanctæ Mariæ de Horto, atque inter effectus hæreditarios adesset quoddam nomen debitoris suspectum, & difficilis exactio, expediens judicaverunt ejusdem Societatis administratores, dictum creditum convertere in annum censum cum eodem debitore, sed quia obstabat Constitutio Pii V. super forma creandi census, idcirco pro illius implemento, ille creatus fuit ad favorem cujusdam ex administratoribus, seu Guardianis, fingendo (juxta frequentiore praxim) formalitatem pecuniæ numeratæ unico contextu solutæ dictæ societati in satisfactionem debiti; Dicitur autem administrator bonam fidem statim recognovit cum solita declaratione, quod ipse in dicto actu nudum nomen habuisset, quodque census, utpotè creatus de bonis Societatis, ad ipsam spectaret, ideoque idem census descriptus fuit inter effectus hæreditarios in libro particulari, quem Societas pro illa hæreditate tenebat ab alio ejus libro ordinario distinctum; Hisque peractis, cum dicta Monialis, seu Monasterium, acquiescere nollet paternæ dispositioni, sed peteret legitimam de jure debitam, ad istius participationem concorditer admissio sequuta fuit, deindeque deventum ad divisionem, in qua iste census obigit in portionem Societatis hæredis universalis; Cumque fundo censito ab anterioribus hypothecis evictio, atque debitore detecto minus idoneo, census inutilis remaneret, hinc Societas contra Monasterium judicium instituit super evictione, seu contributo, quo mediante eadem divisio ad æqualitatem reduceretur, introductaque causa coram A. C.

Scribentes pro Monasterio reo convento, non negabant regulam in jure certam, & incontrovertibilem, quod inter cohæres hæreditatem dividentes, de jure præstanda est evictio, quamvis nulla desuper conventio inita sit, ubi ista non sit in contrarium, ad textum in *l. si fratres Cod. com. utr. jud. cum concord. per Mangil. de evict. quest. 114. n. 1. Rot. in Romana divisionis 28. Novembris 1653. coram Bevilacqua;* Mulò verò magis ubi, ut in præsentia, ejus expressa conventio adit.

Sola etenim dubitandi ratio circa evictionem, vel contributum inter cohæres cadit, quando unus eorum est altero diligentior, ejus partem à communi debitore exigendo, quod si interim debitor fiat non solvendo, vel alter casus in altera portione

E 3

inexa-

De LUCA
de
stamentis
et cat.
CVI
9

inexacta contingat, negligens cohæres ejus negligentiam imputare debet, neque contributi actionem adversus diligentem habebit juxta dispositionem *textus in l. fin. Cod. de positi.* Quoties tamen, quilibet eorum pro diviso propriam portionem possideat, ac administret; Secus autem quando eis pro communi possidentibus, quilibet ex eo promiscuo mandato, quod inter socios adesse dicitur, administret totum, quoniam si unus partem debiti à communi debitore exigit, causam communem exegisse dicitur *glos. in dicta l. fin. Cod. de pos. cum concord. per Menoch. conf. 46.*

Sive altera dubitandi ratio cadit, potius facti, quam juris, insinuata *sub tit. de fideicommissis*, & alibi occasione quaestionis, an per divisionem, fideicommissum, vel jus emphyteuticum remissum censetur, quia nempe in hæreditate extantibus bonis partim liberis, & partim fideicommissariis, vel feudaliibus, seu emphyteuticis, in portionem unius obvenciant libera, in illam verò alterius serva, & evictioni subjecta, ut scilicet ista præstanda sit, quando divisio fuit æqualis, adeo ut bona serva æqualiter æstimata fuerint, ac libera, unde propterea magna in æqualitas aliàs resultaret; Secus autem ubi in æstimatone habita est ratio vinculi, seu periculi, juxta illam æstimatone, de qua in proposito locorum montium, aliorumque bonorum vinculatorum habetur *sub tit. de Regalib. disc. 30. cum duobus seqq.* quoniam tunc dicitur evictio de natura rei, quæ præstanda non est, dum ille, qui ratione vinculi majorem bonorum quantitatem de facto habuit, aliam ita emisisse dicitur.

Dicebant tamen, quod attenda serie instrumenti census initus erat ad favorem privatae personæ, mediante pecuniâ numeratâ, quæ in dissolutionem debiti soluta fuerat, ideoque illud exegerat, quodque si postea ab emptore census istum acquirere voluit, id eget proprio, non autem hæreditario nomine.

Verum scribens pro Societate (etiam cum sensu veritatis) dicebam justitiam huic assistere non obstante dicto objecto, quoniam ex facti circumstantiis de vilitate veritate conitabat, quodque totum simulatè ad commodum, & incommodum Societatis hæreditario nomine gestum erat ad textum *in l. 1. & 2. Cod. si quis alteri, vel sibi cum concordantibus apud Buratt. decis. 317. & 733. decis. 153. p. 7. rec. & passim.*

Sed quando etiam ita res se haberet, ut in instrumento narrabatur, adeo ut gesta inter Societatem, & præfatum ejus administratorem, ad cujus commodum census creatus erat, importarent novam dicti census acquisitionem cum ea pecuniâ, quæ per debitorem ipsi Societati tamquam hæredi soluta erat; Adhuc tamen idem resultaret effectus, dum nil prohibebat hæredi, quin pecuniam ita exactam in hunc censum ad commodum hæreditatis investiret, dum de ista voluntate dubitandum non erat ex facti circumstantiis, & præsertim ex dicta descriptione in libro particulari hæreditario contradistincto à libro proprio ipsius Societatis.

Replicabant Scribentes pro Monasterio, quod cum ille census esset parum idoneus hinc proinde ipsi Societati, cohæredi imputari deberet, cur illum emerit, non bene indagando debitoris idoneitatem; Verum ultra responsionem facti ut supra, facilis quoque erat responsio juris, quod scilicet de eo tempore Societas totam hæreditatem possidebat, ideoque intrat dispositio text. *in l. sed & si lege §. consuetudin ff. de pet. heredit. ubi glos. Angel. Castr. & alii de quibus habetur etiam sub tit. de Regal. disc. 1.* quod scilicet hæres bonæ fidei putativus de admini-

stratis, quamvis malè, imò consumptis, ac dissipatis non tenetur cohæredi rationes reddere, quinimò neque in propriam portionem imputare, quoniam datâ bonâ fide, credidit bona propria administrare, & consumere, aliàs non consumpturus, ideoque ad aliud teneri non debet; Incertum autem est quid sequutum sit.

MACERATEN. CENSUVM,

PRO

CLAUDIO & THEODORO
DE CICOLINIS

CUM

ROSINIS & aliis.

Casus disputatus coram Theaurario.

De imaginaria solutione, seu appropriatione bonorum defuncti, quam sibi ipsi faciat hæres, expressè vel præsumptivè pro ejus credito, quod habet contra defunctum; An & quando, & ad quos effectus intret.

SUMMARIUM.

- 1 Acti series.
- 2 Non debent assumi articuli juris, ubi factum assistat.
- 3 Quod in materia procedendum sit cum distinctione casuum.
- 4 De illa imaginaria solutione, qua resultat juri ministerio, quando creditor succedit debitori.
- 5 De differentia creditoris succedentis debitori, vel contra debitoris succedentis creditoris.
- 6 Inventarium præfervas à confusione actionum.
- 7 Quid requiratur ut hæres, qui sit creditor hæreditatis possit sibi aliqua bona particularia appropriare.
- 8 In mandato dato ad contrahendum non venit persona ipsius mandatarii, nisi dicatur.
- 9 Tutor, vel alter administrator, quando possit emere bona pupilli, vel alia contrahere.
- 10 An in appropriatione etiam judiciali requiratur æstimatio, decretum Judicis, & citatio interessentium.
- 11 De eodem circa æstimatone, & subhastationem.
- 12 De præsumpta appropriatione, vel imaginaria solutione etiam sine requisitis, de quibus num. 10. ad effectum fructuum.
- 13 De argumentis favore hæredis.
- 14 Contrarium, & quod debeat procedi cum distinctione casuum, & de eisdem & c.
- 15 De ratione, ob quam hæres pro rata sui crediti obineat fructus.
- 16 Quod sit præsumptio, que cessat ex contraria probatione.
- 17 Respondetur argumentis, de quibus num. 17.
- 18 Quod in hac facti specie non intret præsumptio, de qua num. 12.
- 19 An sine requisitis, de quibus num. 10. intret appropriatio ad effectum domini in antiquis.
- 20 Ut dicta præsumptio suffragetur etiam ad effectum domini favore tertii, cui facta est alienatio.
- 21 De distinctione inter creditum ante, & post aditam hæreditatem.

DISC.